

EVROPA KOT STANJE DUHA EVROPSKIH LJUDI

Verona, 27. september 2003

Povzetek Evropa miru, napredka, solidarnosti in pravičnosti je realna možnost. Meje in pregrade so zakoreninjene v naših glavah in tam jih mora podreti vsakdo sam, je v zahvali ob vročitvi nagrade Grosso Veneziano poudaril Milan Kučan.

Iskreno se vam zahvaljujem za priznanje. Nagrado, ki ste mi jo dodelili, si štejem v veliko čast. Sprejemam jo z velikim spoštovanjem. Zahvaljujem se tudi gospodu Volčiču za prijazne in naklonjene besede, s katerimi je to priznanje utemeljil.

Prostor srednje Evrope, v katerega je umeščena Slovenija, je od nekdaj sooblikoval vpliv velikih evropskih kultur: romanskih, germanskih in slovanskih. Tudi rimske civilizacije in beneške kulture. Dvajseto stoletje kot stoletje velikih izključujočih ideologij, ki so izzvale ostre spopade, vojne in globoke delitve, so z duhovnimi in fizičnimi zidovi, ki so jih postavljale med seboj, to zgodovinsko resnico začasno zakrile. V življenje je to resnico ponovno vrnila šele silna energija dolgo let kopičenega nezadovoljstva nad nenaravnimi pregradami, ki so ljudi, narode in države v Evropi ločevale, dokler jih končno ni tudi podrli. Nastopil je čas velikega upanja in velikih pričakovanj.

Njim, ljudem, ki so si želeli drugačno Evropo, Evropo miru, sodelovanja, napredka, socialne pravičnosti, zaupanja in ustvarjanja, Evropo, ki ne bo ujeta v začarani krog svojih notranjih konfliktov in bo zmogla biti v svetu vpliven in odgovoren dejavnik, gre zasluga, da je danes o takšni Evropi mogoče govoriti kot naši realni skupni prihodnosti. Da je mogoče govoriti o Evropi, ki bo zvesta svoji duhovni in kulturni tradiciji, svojim etičnim vrednotam, sposobna in pripravljena vstopati v enakopraven dialog z drugimi velikimi človeškimi civilizacijami in skupaj z njimi iskati elemente skupne etike, na kateri bo mogoče graditi učinkovito skupno upravljanje sodobnega soodvisnega sveta in prevzemati odgovornost zanj, ne da bi kdorkoli to etiko in njene vrednote čutil kot duhovno nasilje in hegemonijo drugih nad svojo duhovno tradicijo. Ta skupna etika pa ni samo spoštovanje človeka, njegovega življenja, dostojanstva njegovih pravic. Je tudi spoštovanje zlatega pravila sožitja v človeški družbi: ne stori drugemu, kar ne želiš, da drugi storijo tebi. Še več. Je aktivna oblika tega načela: stori drugemu, kar želiš, da drugi storijo tebi.

Čas, ki ga živimo, je čas, v katerem takšno razmišljanje ni več le utopija. Postaja tudi realna možnost. Realnost takšne vizije so omogočili milijoni ljudi, ki so podrli zidove, ki so evropski prostor duhovno, kulturno in politično ločevali. Po mojem trdnem in iskrenem prepričanju so oni pravi prejemniki priznanja, med katera se uvršča tudi to, ki

ste ga danes izročili meni. Oni so pravi in resnični junaki te velike zmage evropskega duha. Sam sem bil le eden od mnogih, ki so razumeli znamenja in klic takratnega časa in iskali poti, da bi ta veliki zgodovinski duhovni prelom Evropa preživela mirno in dostojanstveno brez nasilja, brez revanšizma in brez triumfalizma. Da bi prav srednja Evropa, kjer so se rojevali vsi veliki konflikti dvajsetega stoletja zmogla preseči svojo neprijazno preteklost mirno in svojo energijo usmeriti v ustvarjanje prihodnosti. Prihodnosti, ki nastaja. Prihodnost ni le negacija neprijazne preteklosti. Prihodnosti, ki je utemeljena na medsebojnem spoštovanju, sposobnosti živeti z razlikami, na sodelovanju, zaupanju, strpnosti, blaginji, solidarnosti in pravičnosti. Tudi na svoji izkušnji in zgodovinskem spominu. Prihodnost, ki je več kot le življenje človeka, naroda, države ene ob drugi, ampak je aktivno in odgovorno življenje enih z drugimi. Je prihodnost, ki gradi na znanju in visoki kakovosti duhovnega in materialnega ustvarjanja. Je priložnost, ki je priložnost za nas vse.

To, o čemer govorim, ni že tudi danost. Je pa realna možnost. Meje v Evropi zdaj hitro padajo. Padajo na zemljevidih in dokumentih. Toda meje še zmeraj ostajajo v naših glavah, v miselnem svetu, ki smo ga podedovali. Tam so z vsemi svojimi posledicami najbolj trdovratno zakoreninjene. Tam jih mora podreti vsakdo sam. Do sočloveka. Do tistih, ki so drugačni. Morda se je prav ob tem dogodku koristno spomniti misli madžarskega pisatelja Konrada, ki je dejal, da je srednja Evropa vsakokratno stanje duha srednjeevropskih ljudi. To njegovo misel je danes mogoče razširiti na vso Evropo. Na Evropo, o kateri govorim in si zanjo prizadevam. Takšna Evropa je nič drugega kot stanje duha evropskih ljudi. Današnje priznanje je eno tistih vzpodbud, ki takšnega evropskega duha sodelovanja in varovanja ter razvijanja evropskega civilizacijskega in kulturnega izročila, kot izročila kultur vseh evropskih narodov, krepijo in vzpostavljajo kot edino sprejemljiv način življenja. Še enkrat se vam iskreno zahvaljujem. Fundaciji Masi pa želim prijazno prihodnost.